

Udskriftsdato: 25. december 2025

2015/1 BTL 105 (Gældende)

Betænkning over Forslag til lov om ændring af lov om social service
(Værdighedspolitikker for ældreplejen)

Ministerium: Folketinget

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om social service

(Værdighedspolitikker for ældreplejen)

[af sundheds- og ældreministeren (Sophie Løhde)]

1. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 20. januar 2016 og var til 1. behandling den 22. januar 2016. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Sundheds- og Ældreudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 2 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og sundheds- og ældreministeren sendte den 9. december 2015 dette udkast til udvalget, jf. SUU alm. del – bilag 79. Den 18. januar 2016 sendte sundheds- og ældreministeren de indkomne høringssvar og et notat herom til udvalget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 5 spørgsmål til sundheds- og ældreministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

2. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (udvalget med undtagelse af RV) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *mindretal* i udvalget (RV) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Dansk Folkepartis medlemmer af udvalget noterer med tilfredshed, at der i forbindelse med finansloven for 2016 blev afsat 1 mia. kr. til at styrke en værdig ældrepleje i Danmark. DF forventer, at kommunerne, når de har udfærdiget deres værdighedspolitik og arbejder med at opfylde den, vil få en ældrepleje, som er præget af nytænkning, hvilket har været ønsket af flere, også uden for Christiansborg, heriblandt Dansk Sygeplejeråd, FOA og Ældre Sagen.

Organisationerne har arbejdet med, hvorledes ældreplejen kan optimeres og med en lidt anden indgangsvinkel end den, der hidtil har været toneangivende, og som ofte har drejet sig om økonomiske hensyn, fokus på ydelser og minutter og ikke på relationer. Det var med ønsket om at sætte fokus på netop relationer, at DF til finanslovsforhandlingerne medbragte et ønske om at afsætte en øremærket værdighedsmilliard, som efterfølgende mundedes ud i den del af finansloven for 2016, som hedder »En værdig ældrepleje«.

En værdig ældrepleje og et værdigt ældreliv kan være svært at lave en præcis definition på, men som udgangspunkt er det DF's opfattelse, at når et menneske får behov for pleje og hjælp fra andre, så skal det være muligt at leve et liv, som minder så meget som muligt om det liv, der er levet, selvfølgelig med visheden om, at aldrig påvirker fysik og sjæl. Det at kunne bevare en positiv selvopfattelse er vigtigt for at opleve livskvalitet.

Livskvalitet står som en del af overskriften for DF i intentionerne med at få afsat midler til en værdig ældrepleje. Med fokus på livskvalitet kan den ældre som individ have bedre mulighed for at leve med sin hidtidige identitet og personlighed, så længe det overhovedet er muligt.

Derfor er det vigtigt, at den ældre føler sig inddraget og respekteret som den, vedkommende er. Det vil give tryghed for den ældre, og netop tryghed er et nøgleord, i forhold til at man føler sig værdigt behandlet. Nogle gange skal der ikke så meget til for at bevare og sikre livskvaliteten hos ældre. Det kan være de små ting i hverdagen, der faktisk gør en forskel.

DF ser frem til at følge kommunernes proces med at udfærdige en værdighedspolitik og har forventning om, at kommunerne vil gå til opgaven med entusiasme. Det skylder man de ældre borgere, som med alderen er blevet sårbare på den ene eller anden måde.

For at sikre at midlerne bliver brugt på ældreområdet og på værdighed, har det været et udtrykkeligt ønske for DF, at midlerne er øremærkede, og at kommunerne skal dokumentere, hvorledes der arbejdes med at sikre og styrke en værdig ældrepleje. Dette vil DF følge nøje.

DF håber, at indførelsen af en øremærket værdighedsmilliard vil være med til at ændre kulturen på ældreområdet, således at der i løbet af kort tid sker forbedringer, som vil blive påskønnet af ældre, pårørende og personale, og at det giver kommunerne incitament til at følge op og foretage yderligere skridt i en retning, så ældre i dag, men også kommende ældre, vil føle tryghed og opleve, at det er godt at være ældre i Danmark, også når man har behov for pleje og hjælp.

Enhedslistens medlemmer af udvalget konstaterer, at lovforslaget ikke indeholder nogen form for garanti for en værdig ældrepolitik i kommunerne, endsige en forpligtelse for kommunerne til at sikre en sådan værdighed for ældre medborgere. Det eneste, en kommune behøver at gøre, er at skrive en A4-side om værdighedspolitik og offentliggøre den på sin hjemmeside. Der er ingen krav til indholdet og ingen krav til, hvilke konsekvenser politikken skal have i forhold til en bedre ældrepleje.

Det er EL's opfattelse, at regeringen dermed lukker øjnene for den virkelighed, der er i ældreplejen i kommunerne, hvor der siden 2009 er forsvundet mere end 5,5 millioner hjemmehjælpstimer, og hvor en stikprøveundersøgelse af 20 kommuners ældrebudgetter for 2016 viser, at der er planlagt besparelser på ældreområdet i alle 20 kommuner. Dette retter forslaget og den dertil hørende »værdighedsmilliard« ikke op på der er intet, der forhindrer kommunerne i yderligere nedskæringer, hvilket også vil være det uundgåelige resultat af »omprioriteringsbidraget«.

Hvis man virkelig vil rette op på tingene, anbefaler Enhedslisten, at man følger de råd, som f.eks. Alzheimerforeningen kommer med i deres høringssvar til lovforslaget, hvor der meget klart står, at lovens formål ikke kan opfyldes, medmindre personalet har den fornødne tid til at give den nødvendige behandling, omsorg og pleje.

Derfor finder EL, at man som minimum må øremærke den såkaldte værdighedsmilliard til øget bemanning inden for ældreområdet. Det kan man passende supplere med Enhedslistens og tidligere også Socialdemokraternes og Dansk Folkepartis forslag om at indføre rettigheder til de ældre til et minimum af praktisk hjælp og personlig pleje.

Det er EL's håb, at lovforslaget kan bruges til at rejse en diskussion i den enkelte kommunalbestyrelse om en værdig ældrepleje. EL kan således støtte intentionerne i lovforslaget, men havde fundet det meget mere konstruktivt og relevant, hvis de tomme ord om værdighedspolitikker var blevet fulgt op af konkrete og forpligtende krav til en værdig ældrepleje af høj kvalitet.

Radikale Venstres medlem af udvalget mener, at velfærd skal tænkes på en ny måde. Vi skal væk fra, at alle skal have det samme. Vi er alle sammen forskellige, og derfor skal vi behandles forskelligt for at blive behandlet ens. Vi skal væk fra at fokusere på, hvad folk ikke kan, og i stedet hjælpe dem med at nå det, de kan og vil og drømmer om. Og vi skal væk fra at se det offentlige som lig velfærd. Velfærd er ikke, hvor mange ydelser man får. Velfærd er frisættelse. Velfærd er at være noget for nogen i et fællesskab. RV er derfor med på idéen om at arbejde med værdighed og lave værdighedspolitikker. Det er der fremtid i.

Men det skal gøres ordentligt. Når RV er imod lovforslaget, skyldes det, at vi er imod finansieringen, hvor regeringen tvinger kommunerne til nedskæringer for selv at kunne fordele penge. Det stritter mod det kommunale selvstyre. Og spørgsmålet er, om ikke det giver mindre velfærd, fordi der skal gå tid

med at udfylde papirer i kommunen og tid til at kontrollere dem i staten. Vi mener ikke, der er meget værdighed over processen. Regeringen beder kommunerne om at lave værdighedspolitikkerne inden for en meget kort tidsramme for at få pengene. Det er en opskruet proces, som dårligt kan blive andet end en top-down-proces uden ret meget tid til at involvere dem, det handler om.

Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldi og Javnaðarflokkurin var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

Liselott Blixt (DF) fmd. Karin Nødgaard (DF) Karina Adsbøl (DF) Susanne Eilersen (DF)

Jeppe Jakobsen (DF) Jens Henrik Thulesen Dahl (DF) Jane Heitmann (V) Britt Bager (V)

Hans Andersen (V) Preben Bang Henriksen (V) Thomas Danielsen (V) Jacob Jensen (V)

Laura Lindahl (LA) May-Britt Katstrup (LA) Mette Abildgaard (KF) Erik Christensen (S)

Flemming Møller Mortensen (S) nfmd. Jeppe Bruus (S) Julie Skovsby (S) Karin Gaardsted (S)

Lea Wermelin (S) Yildiz Akdogan (S) Stine Brix (EL) Finn Sørensen (EL)

Carolina Magdalene Maier (ALT) Torsten Gejl (ALT) Lotte Rod (RV) Jonas Dahl (SF) Trine Torp (SF)

Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldi og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	47	Socialistisk Folkeparti (SF)	7
Dansk Folkeparti (DF)	37	Det Konservative Folkeparti (KF)	6
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	34	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Enhedslisten (EL)	14	Siumut (SIU)	1
Liberal Alliance (LA)	13	Tjóðveldi (T)	1
Alternativet (ALT)	9	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Radikale Venstre (RV)	8		

Oversigt over bilag vedrørende L 105

Bilagsnr.	Titel
1	Høringssvar og høringsnotat, fra sundheds- og ældreministeren
2	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
3	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
4	Udkast til betænkning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 105

Spm.nr.	Titel
1	Spm., om ministeren vil sikre, at bemærkningerne i loven bliver ændret, således at handicaprådene eksplicit nævnes som parter, der skal høres på lige fod med ældrerådene, når kommunerne udformer værdighedspolitikker, til sundheds- og ældreministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm. om, hvordan ministeren agter at følge op på, om kommunerne udmønter midlerne i overensstemmelse med intentionen i loven, til sundheds- og ældreministeren, og ministerens svar herpå
3	Spm. om, hvilke muligheder ministeren har for at sikre sig, at kommunerne udmønter midlerne fra værdighedsmilliarden i overensstemmelse med lovforslaget og intentionerne bag, til sundheds- og ældreministeren, og ministerens svar herpå
4	Spm. om, hvordan regeringen ved udmøntning af loven vil sikre, at der i evalueringen af ordningen indgår dokumentation for, at ældreområdet i kommunerne ikke af byrådet er blevet pålagt større besparelser end andre opgaveområder, til sundheds- og ældreministeren, og ministerens svar herpå
5	Spm. om, hvilke konsekvenser tilførelsen af værdighedsmilliarden har for kommunernes budgetlægning vedrørende år 2016 samt år 2017 og fremefter, til sundheds- og ældreministeren, og ministerens svar herpå